

Historieglimt 110

Lademoen gravkapell

Lademoen kirkegård ble anlagt i 1902. Den ble anlagt for å erstatte den lille Eliplass kirkegård. Det første gravkapellet som kom i bruk, var det lille, gamle trekapellet som var flyttet fra Elgeseter gravplass på Vollan. Gravlundene der ble nedlagt og ble senere den store, fine parken nedenfor Gløshaugen ved siden av hovedbygget på Elgeseter gård som ligger der fremdeles. Et nytt og bedre gravkapell på Lademoen var lenge et ønske. I 1934 var det en aktuell sak. Den 19. januar ble det holdt et fellesmøte av menighetsrådene i Bakklandet og Lademoen. Det var utarbeidet nye tegninger til Lademoen gravkapell som altså fremdeles var på planleggingsstadiet. Lademoen menighetsråd behandlet 31/1-1935 justerte tegninger for gravkapell med et kostnadsoverslaget på kr 68.000 og fant løsningen tilfredsstillende. Arkitekt frøken Kirsten K. Wleügel hadde laget tegningene. Hun hadde også tegnet utvidelsen av altergulvet i Lademoen kirke. Hun var født 30. april 1890 og utdannet ved Trondheim Tekniske Lærestanstalt. Hun ble senere kjent som gjenreisningsarkitekt i Bodø fra 1940. I tillegg til de tidligere bevilgede kr 45.000 til gravkapell, kom kommunen i 1936-37 med nye kr 10.000. I forbindelse med den sistnevnte bevilgningen ble det forutsatt både av budsjettkomitéen og av borgermesteren at de resterende kr 13.000 skulle komme i budsjettet for 1938-39 og at bygget skulle reises i 1937-38. Slik ble det likevel ikke. Krigen kom og først ni år etter freden kunne spaden settes i jorden. Da hadde det gamle lille kapellet i tre gjort sin tjeneste i over femti år.

Lademoen kapell ble bygd i 1954-1956. Bygget hadde fått en ny arkitekt, Knut Bergersen. Kapellet fikk 145 sitteplasser. Samme arkitekt tegnet ombyggingen med et krematorium i 1960-1962. Anlegget er enkelt og stilrent selvom det både er i tre og mur. Delene føyer seg fint sammen og har alle nødvendige rom. Mot Thomas von Westens gate reiser selve seremonirommets gavl seg med en pergola foran hovedinngangen. Ut mot kirkegården går en lang enetasjes bygning med rom for pårørende, prest, rom for blomster og kranser, kontor og lunsjrom for kirkegårdens ledelse og betjening, redskapsrom og bærerom. I underetasjen ligger krematoriet som ikke lenger er i bruk. Da det nye krematoriet på Moholt ble åpnet i 1997, hadde det 35 år gamle Lademoen krematorium uttjent sin tid.

I 1964 fikk kapellet en installasjon i sort jern på fondveggen. Den er et av hovedverkene i Ramon Iserns kunst og dominerer hele rommet. Ramon Isern ble født i Barcelona i 1914 og var soldat på republikansk side under den spanske borgerkrigen. Han vant første pris i en internasjonal skulpturkonkurranse i 1953 for kvinnegruppen «Naken i solen». Den ble innkjøpt av Nasjonalgalleriet og er nå på Museet for moderne kunst i Oslo. Isern bosatte seg i Trondheim i 1957 og levde her resten av livet. Han var initiativtaker og ledende kraft i «Gruppe 5» på

NTH med kunstnere som Håkon Blegen, Hallvard Ljøsne, Lars Tiller og Roar Wold. Grappa ble ledende i norsk nonfigurativ kunst. Roar Wold har fått sin grav på Lademoen kirkegård. Kunstverket i Lademoen kapell har en rekke fine kristne symboler så som duen, fisken, de tre korsene på Golgata og andre. Det virker dystert på mange. Likevel har det en paradoksal virkning ved at det sorte kunstverket for mange suger deres sorg til seg og derved kan virke godt. Et sitat kan fortelle noe: *«I sine verker så vel som i sin personlighet viste Isern likevel ikke bare det åpent imøtekommende, men også det lukket hemmelighetsfulle»*. Lademoen kapell har utvilsomt et stort kunstverk. Nå er det stilt krav om «livssynsmessig nøytralt» seremonirom. Da må kunstverket enten fjernes eller dekkes til ved begravelser der en kristen fondvegg er uønsket.

Lademoen kapell betjener en av byens største gravplasser, Lademoen kirkegård. Den er på omkring hundre mål og siden åpningen i 1902 er det begravd omtrent 34.000 personer der. Idag er det flest kiste- og urnegraver, gjerne med et gravminne, særlig i stein. I tillegg er det kommet en navnet minnelund der navneskilt på søyler viser hvem som er gravlagt. I 2003 ble det anlagt en anonym minnelund som raskt ble fylt. I 2009 kom en større anonym lund. Lademoen kirkegård er velholdt. Betjeningen gjør en fin jobb. Graveierne er flinke til å holde sine garver pene. Mange mennesker spaserer en tur der og tar gjerne en hvil på de mange benkene som er satt opp mellom trær og busker. Kirkegården er også blitt en flott park.

